

Sendt pr. mail: REU@ft.dk
Retsudvalgets sekretariat

Odense, den 01-02-2021
SAG-2020-20577

BEVISFØRELSE I FORBUDSSAGER

1. Indledning

Danske medier bliver med mellemrum mødt med forbudsbegæringer, der indgives til domstolene. Begæringerne har til formål at stoppe mediers offentliggørelse af oplysninger og optagelser m.v.

Det er offentligt kendt, at Aarhus Kommune via domstolene fik forhindret TV 2 i at vise en udsendelse om plejehjem i Aarhus og Randers. Kommunen stoppede efterfølgende selv sagen, og udsendelsen blev vist over for befolkningen. Sagen viste imidlertid, at der er behov for at se grundigt på, om reglerne for hvordan et medie kan præsentere sin sag for domstolene, er hensigtsmæssige.

Direkte formuleret, er det mediernes opfattelse, at der er risiko for, at de nuværende regler giver nogle processuelle fordele for den person, virksomhed, organisation eller myndighed, der ønsker, at domstolene griber ind i pressefriheden.

Formålet med denne henvendelse er således at henlede Retsudvalgets opmærksomhed på et problem, som efter mediernes opfattelse bør overvejes politisk.

2. Problemstillingen

Undersøgende journalister er i berøring med stort set alle afkroge af det danske samfund. Det gælder ikke mindst DR og TV 2 som public-service medier. Alle kan lægge sag an mod medierne, herunder også DR og TV 2, og bede domstolene om at forbyde offentliggørelse. Det sker med jævne mellemrum. Nogle parter er mere seriøse end andre, og ofte er en part ikke repræsenteret af en advokat. Enhver kan indgive begæring og forlange retsmøde med kort varsel. Sådan har det været i årevis, og det er en helt naturlig del af vilkårene for et medie, der virker i et retssamfund.

Spørgsmålet er, hvordan rammerne for bevisførelse er i de retsmøder, hvor domstolene skal tage stilling til, om ytringsfriheden skal begrænses. Problemet er lige så enkelt som det er alvorligt: Kan DR og TV 2 vise ikke-offentliggjorte optagelser i et retsmøde, uden at modparten har krav på at få udleveret en kopi til sig selv.

TV 2 DANMARK A/S

Rugaardsvej 25
5100 Odense
+45 65 91 91 91

Tegholm Allé 16
2450 København SV
+45 39 75 75 75

www.tv2.dk

3. Baggrund

I praksis har DR, TV 2 og andre medier frem til 2015 vist optagelser for domstolene, uden at modparten fik en kopi udleveret. Det fungerede uden problemer, indtil der opstod en tvist mellem TV 2 og en tredjepart, som Højesteret tog stilling til. Alle Højesteretsdommerne var enige om, at udgangspunktet i retsplejeloven er, at en modpart har krav på at få udleveret en kopi af de beviser der fremlægges i retten. Et flertal på 3 dommere fandt, at TV 2 og modparten havde indgået en aftale om, at modparten ikke skulle have en kopi, og derfor kunne modparten ikke efterfølgende kræve en kopi. Mindretallet på 2 dommere fandt, at en sådan aftale slet ikke kunne indgås. Højesterets kendelse vedlægges.

Af principielle grunde, ønsker medierne at bevare kontrollen over ikke-offentliggjort materiale - hvad enten det er optagelser i form af enkeltstående klip eller (mere eller mindre) færdigredigerede udsendelser. Derfor har TV 2 i alle forbudssager efter 2015, hvor TV 2 har ønsket at afspille ikke-offentliggjorte optagelser, krævet, at modparten har accepteret at TV 2's materiale ikke udleveres. DR har ikke haft nogen forbudssager siden 2015 men agter at følge samme praksis ved kommende forbudssager.

Nogle konkrete situationer viser, at der er særdeles gode grunde til at fastholde et stærkt værn om et medies interne materiale. Således har TV 2 eksempelvis på grund af akutte dødsfald blandt medvirkende af etiske grunde undladt at offentliggøre materiale. I andre situationer er der fremkommet oplysninger, der har ført til indholdsmæssige ændringer lige før deadline. Der har også været tilfælde, hvor optagelser ved en fejl blev overgivet til en kommune, som udleverede dem til en række borgere. TV 2 havde stærk bekymring for at optagelserne herefter kunne ses på You Tube uden sløringer og helt uden for den redaktionelle kontekst, der havde begrundet den skete research.

Konsekvensen af TV 2's princip er, at en modpart i realiteten får en veto i forhold til, om en dommer ser optagelserne eller ej forud for den ret alvorlige beslutning om at forbyde TV 2 at offentliggøre sit materiale.

4. Et dilemma toner frem

I praksis har modparter accepteret ikke at få udleveret optagelser m.v., og domstolene har kunne se materialet med egne øjne. Risikoen har derfor være mere teoretisk end praktisk, ind til sagen om optagelser på et plejehjem i Aarhus. Kommunen, som drev plejehjemmet, havde selv set en række optagelser som en del af journalisternes helt sædvanlige arbejde med at indhente kommentarer m.v. Kommunen ønskede imidlertid ikke at acceptere, at materialet blev vist for Retten i Aarhus uden at optagelserne blev udleveret. TV 2 så som uafhængigt medie, der skal bevare sin troværdighed som informations- og kontrolorgan, ikke mulighed for at gøre en undtagelse for kommunen, der på det tidspunkt ifølge lokale medier havde truffet ansættelsesmæssige skridt over for personalet og i øvrigt varslet en større ekstern undersøgelse. TV 2 foretager ikke research for at hjælpe myndigheder, politi og andre med at løse sager, som ikke har noget med TV 2 at gøre. TV 2 fastholdt ikke at ville udlevere noget, og som konsekvens blev udsendelsen *Plejehjemmene bag facaden* ikke vist for retten, der skulle beslutte, om TV 2's pressefrihed skulle begrænses. Indholdet blev i stedet belyst ved vidneforklaringer.

Retten i Aarhus meddelte forbud d. 13. marts 2020 og begrundede bl.a. dette med følgende præmisser:

(...) Sagsøgte har ikke i retten ført bevis i form af forevisning af de skjulte optagelser eller dele heraf. Rettens mulighed for at foretage den af Højesteret beskrevne afvejning af hensynet til ytringsfriheden mod hensynet til privatlivets fred bygger således alene på beskrivelser af optagelserne og skøn foretaget af sagsøgtes vidner. Retten har ligeledes ikke selv haft mulighed for at forholde sig til kvaliteten af den sløring af de medvirkendes identitet og af de intime scener, der indgår i optagelserne, og har således ikke haft mulighed for at vurdere om beskyttelsen af de krænkede personer er tilstrækkelig.(...)"

Heller ikke da sagen blev behandlet af Vestre Landsret, ønskede kommunen, der fik tilbudt mulighed for gennemsyn forud for retsmøder, at samtykke til, at domstolene kunne se optagelserne uden at kommunen fik optagelserne udleveret. Forbuddet blev stadfæstet d. 30. juni 2020 af landsretten, der ikke nævner noget om bevismæssig skadevirkning, men landsretten lægger heller ikke i sin afgørelse afstand til byrettens præmisser på dette punkt. Forbuddet har i perioden fra 13. marts 2020 til 30. juni 2020 været delvist begrundet med at retten ikke har set optagelser.

Det står klart, at medierne i fremtiden har valget mellem:

- 1) at undlade at vise noget for en dommer og risikere, at bevisusikkerhed medfører indskrænkninger i pressefriheden, eller
- 2) forevise optagelser for en dommer med den konsekvens, at mediernes optagelser udleveres.

5. Dilemmaets rækkevidde

For at perspektivere hvor alvorligt dilemmaet er, kan TV 2 – som eksempel blandt mange – nævne den udsendelsesrække, der blev bragt for nogle år siden, hvor væsentlige forhold i en række moskeer i Danmark blev dokumenteret med skjult kamera. En forbudsbegæring fra en person, som måtte have følt sig krænket ved de skete optagelser, ville have givet uoverskuelige udfordringer. En udlevering af optagelser til tredjemand ville bringe optagelser ud af kontrol, medføre spredning eller brudvis offentliggørelse af skjulte optagelser af moskeer og ukendte religiøse miljøer, som ikke ville ske i en grundig redaktionelt bearbejdet form, men derimod uden for kontekst, som få har glæde af. Et retsmøde uden forevisning vil derimod kunne medføre bevismæssig usikkerhed – og dermed øget risiko for forbud.

TV 2 anerkender til fulde, at modparter skal have mulighed for at forberede sig forud for retsmøder, og TV 2 overvejer derfor altid at tilbyde modparter at se ikke offentliggjort materiale, forudsat at materialet har en karakter, hvor det giver mening at vise indholdet for modparten, og hvis forløbet, der forud for hasteberammede retsmøder kan være hektisk, i øvrigt gør det praktisk muligt. I langt de fleste tilfælde vil indholdet af optagelserne i medfør af de presseetiske regler om forelæggelse under alle omstændigheder være kendt af modparten, enten fordi opta-

gelseerne er afspillet for modparten forud for offentliggørelsen, eller ved at hovedpunkterne af indholdet er gengivet.

Dilemmaet er efter mediernes opfattelse problematisk i forhold til at sikre, at den danske befolkning kan modtage relevant information om væsentlige samfundsmæssige spørgsmål. Sat på spidsen er spørgsmålet, om det er en acceptabel retstilstand, at personer, virksomheder og myndigheder, som kan være genstand for velfunderet kritik, kan benytte forbudsinstuttet som instrument til *enten* at få udleveret ikke-offentliggjort materiale, *eller* hvad der næsten er værre, fremtvinge en situation, hvor et medies velbegrundede ønske om ikke at udlevere ikke-offentliggjort materiale har afledt virkning i form af bevismæssig usikkerhed til gavn for selvsamme personer, virksomheder og myndigheder.

6. Sammenfatning

Det er sammenfattende mediernes opfattelse, at der er et påtrængende behov for at se nærmere på mediers bevisførelse i forbudssager, og det er grundlæggende opfattelsen, at der er behov for at tilbageføre retstilstanden til den praksis, der ganske uproblematisk blev fulgt i mange år og ind til 2015, og som herefter ind til Aarhus-sagen blev videreført på et mere frivilligt grundlag. Der er ikke nogen tungtvejende grunde til at indrette lovgivningen således, at domstolene skal være i tvivl om indholdet af, hvad et medie som led i sin publicistvirksomhed ønsker at informere befolkningen om. Det er derfor noget, der bør overvejes snarest, inden anden kritisk journalistik bremses for offentligheden på grund af utidssvarende regler i retsplejeloven.

På vegne af medierne vil TV 2 meget gerne uddybe denne henvendelse på et møde med Retsudvalget. Henset til, at Aarhus-sagen har været behandlet for lukkede døre, og da der kan komme oplysninger frem om denne sag, vil TV 2 foreslå, at et eventuelt foretræde sker for lukkede døre. I den forbindelse ser TV 2 gerne, at Aarhus Kommune deltager for at nuancere problemstillingen. Aarhus Kommune er ikke på nuværende tidspunkt informeret om denne henvendelse.

Med venlig hilsen

p.v.a.
DR, Danske Medier og TV 2 Danmark A/S

Lisbeth Qvist
Juridisk chef

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'L' and 'Q' followed by a horizontal line.